

بررسی دیدگاه ماماهاى مراکز بهداشتی درمانی شهر اردبیل در باره دلایل عدم مشارکت مردان در تنظیم خانواده

یوسف حمیدزاده اربابی^۱، افروز مردی^۱، لیلا آذروند^۲، سمانه فرهنگ جو^۲، ربابه حسینی جهان^۲
، مهدیه مقدم^۲

y.hamidzadeha@arums.ac.ir

چکیده

هدف: کارکنان بهداشتی بخاطر تماس مستمر و ارتباط صمیمی با مراجعان دارای تجارب ارزنده در مورد موضوعات بهداشت هستند. از طرفی، آمار نشان می دهد که مشارکت مردان در برنامه تنظیم خانواده چشمگیر نمی باشد و این در حالی است که آنان نقش تعیین کننده در این زمینه دارند. این مطالعه با هدف تعیین دیدگاه ماماهاى مراکز بهداشتی درمانی شهر اردبیل در باره دلایل عدم مشارکت مردان در تنظیم خانواده انتخاب و اجرا گردید.

روش ها: این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی بود. جامعه مورد پژوهش، کارکنان شاغل در واحد بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده و ماماى مراکز بهداشتی درمانی شهر اردبیل بودند که در بهمن ماه ۱۳۹۰ در این واحدها مشغول به خدمت بودند. نمونه گیری نداشتیم و تمام کارکنان که مایل به همکاری بودند پرسشنامه را تکمیل نمودند. در این مطالعه، تعداد ۴۹ نفر (بیش از سه چهارم) از کارکنان واحد مذکور پرسشنامه را تکمیل نمودند. ابزار گردآوری داده ها استفاده از یک پرسشنامه معلم ساخته بود. داده ها وارد نرم افزار SPSS گردید و مورد تجزیه و تحلیل آمار توصیفی قرار گرفت.

یافته ها: نتایج این مطالعه نشان داد که میانگین سنی ماماهاى شاغل $32/8 \pm 7$ سال بود؛ میانگین تعداد فرزند $1/89 \pm 0/23$ بود و حداکثر فرزند، ۴ فرزند بود. میانگین سابقه کارشان $7/5 \pm 1/51$ سال بود. ۶ نفر مجرد و ۴۴ نفر متاهل بود. ۲۷ نفر کارشناسی، ۱۹ نفر کاردانی و ۷ نفر دیپلم بود. طبق آنالیز این مطالعه، مشخص شد که مهمترین عوامل دخیل در عدم مشارکت مردان به ترتیب عبارتند از: اطلاع رسانی ضعیف و تبلیغات ناکافی در مورد نقش اساسی مردان در تنظیم خانواده (۹۴٪)، نبود تسهیلات کافی برای حضور آقایان در مراکز بهداشتی (۸۲٪)، احساس اتلاف وقت هنگام مراجعه به مراکز توسط آقایان (۸۲٪)، آگاهی ناکافی با عدم درخواست زنان از مردان برای همکاری و مشارکت در تنظیم خانواده (۸۰٪)، نداشتن دانش کافی راجع به فیزیولوژی تولید مثل و چرخه عادت ماهانه (۷۷٪) و اجباری نبودن حضور مردان در تشکیل پرونده بهداشتی برای تنظیم خانواده (۷۲٪). طبق آنالیز این مطالعه، مشخص شد که کمترین عوامل دخیل در عدم مشارکت مردان به ترتیب عبارتند از: تربیت خانوادگی مبتنی بر عدم احساس نیاز به مشورت در تصمیم گیری برای تنظیم خانواده (۴۳٪)، مشغله فراوان و نداشتن وقت برای همراهی همسر در مراجعه به مراکز بهداشتی (۵۰٪)، معیذ بودن به تعهدات فرهنگی جهت عدم حضور در میان زنان (۵۵٪)، وجود نگرش منفی یا فشار اطرافیان مرد برای همراهی همسر (۵۵٪) و وجود نگرش مرد سالاری در جامعه (۵۷٪) و وجود باورهای فرهنگی مبتنی بر جایز نبودن مشارکت مردان در تنظیم خانواده (۵۸٪). **نتیجه گیری:** اطلاع رسانی ناکافی و نبود تسهیلات لازم و آگاهی ناکافی از مهمترین دلایل عدم مشارکت مردان در تنظیم خانواده محسوب می شوند که خوشبختانه با افزایش تلاشها قابل برطرف شدن هستند. به نظر می رسد آموزش بهداشت بخصوص از طریق رسانه های همگانی و فراهم نمودن اتاقی با کارمند مرد برای مشاوره آقایان در مراکز بهداشتی، در این خصوص موثر باشند.

واژگان کلیدی: ماما، دلایل عدم مشارکت، مردان، روش تنظیم خانواده

۱- عضو هیات علمی و مربی دانشکده بهداشت مولف مسئول

۲- دانشجویان بهداشت عمومی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

